

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

ЄПІШКО Іветта Сергіївна - ад'юнкт Харківського національного університету внутрішніх справ

Стаття посвячена дослідженню професійної етики поліцейського. Проаналізовано содержание и раскрыта сущность профессиональной этики полицейского и необходимость ее совершенствования. Дано определение понятия «этика». Проанализировано, что задачи, которые возлагает государство на полицейского, последний может выполнять только при высоком профессиональном уровне и соблюдении норм профессиональной этики, навыки которых должны всегда совершенствоваться и развиваться.

Ключевые слова: защита прав полицейского, профессиональная этика полицейского, этика, усовершенствования.

Актуальність теми

Протягом багатьох років найбільш дискусійною є проблема моралі і поведінки особи. Так як особа поліцейського знаходиться під пильним контролем суспільства, його моральна поведінка є вкрай важливою. Від правильно обраних правил поведінки часто залежить вся подальша доля людини. Особливої уваги потребує питання професійної етики саме поліцейського як особи, яка виконує численні функції щодо забезпечення публічної безпеки, протидії злочинності та наділена владними повноваженнями.

Стан наукової розробленості теми

Окремі аспекти проблематики етики в юридичній науці розглядали А.С. Кобликов, І.О. Билиця, М.М. Кисельов, Т.В. Гардашук, С.І. Грабовський, О.М. Бандурка та інші, проте в сучасних умовах питання професійної етики особи потребує додаткового дослідження цього питання.

Мета статті – проаналізувати рівень професійної етики поліцейського, з'ясувати суть і дати визначення категорії «професійна етика поліцейського».

Виклад основного матеріалу

Конституцією України задекларовано, що усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах, що кожен має право на повагу до його гідності і зобов'язаний неухильно дотримуватися Конституції та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Тобто забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком нашої держави.

Українська держава будує громадянське суспільство, де на першому місці стоїть людина, її життя, честь та гідність. Органи Національної поліції стоять на варті захисту основоположних свобод людини.

Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Поліцейським є громадянин України, який склав присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах у поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про Національну поліцію» завданнями поліції є:

- забезпечення публічної безпеки і порядку;
- охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави;
- протидія злочинності;
- надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, еко-

номічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

На сьогоднішній день питання належного виконання працівниками поліції вищевказаних завдань посідає одне з головних місць. Поліцейський повинен володіти не тільки певними навичками у своїй професії, але і мати певну «моральну культуру», адже кожен день йому доводиться спілкуватися та надавати професійну допомогу багатьом громадянам.

У Філософському енциклопедичному словнику «етика» визначена як філософська наука, об'єктом вивчення якої є мораль, моральність, як форма суспільної свідомості, як одна з важливіших сторін життєдіяльності людини, специфічне явлення суспільного життя [2, с. 808].

Тлумачний словник сучасної української мови надає наступні значення: етика - це наука про мораль, її походження, розвиток і роль у суспільному та особистому житті людей; норми поведінки, сукупність моральних правил якого-небудь класу, суспільної організації, професії і т. ін. [3, с. 357].

Сучасний словник іншомовних слів надає поняттю наступне значення: етика - філософське вчення про мораль, її походження, розвиток і роль у громадянському та особистому житті людей; сукупність норм поведінки, мораль якої-небудь суспільної або професійної групи [4, с. 277].

З огляду на кожне тлумачення поняття «етики», основним є поняття «моралі» та норм поведінки.

На думку автора, саме поліцейський повинен мати вищий рівень моралі, ніж інші громадяни, так як на нього покладено державою функції з охорони прав кожної людини.

Професійна етика поліцейського – це наука про застосування загальних норм моралі та специфічних професійних моральних правил і моральності в їхній діяльності і повсякденному поведінці [5]. Кожен працівник щодня повинен самовдосконалюватись та розвиватись, підвищувати свій професійний та культурний рівень. Приклад цього повинен надавати, в першу чергу, керівник структурного підрозділу, адже він є зірцем всього колективу. Керівник повинен згуртовувати всіх до плідної роботи, налагоджувати дружню внутрішню атмосферу, ставитись до кожного

з повагою та власним прикладом показувати лінію «моральності».

Загальні правила поведінки працівників органів поліції є узагальненням стандартів поведінки та доброчесності, які виробляються як на основі історичного досвіду трудової діяльності, так і на вимогах Конституції України та визначених законами України принципах державної служби, спрямованих на створення умов для підвищення авторитету діяльності органів поліції та зміцнення репутації поліцейських, а також довіря населення до них, інформованості громадян про поведінку, що слід очікувати від поліції, та їх обов'язки [5, с. 26].

Уміння поводити себе в суспільстві, передбачає поєднання поведінки особи з повагою до інших людей. Етика поліцейського формується на специфічних обов'язках і функціях професії та ситуаціях, у які потрапляють працівники поліції при виконанні ними службових обов'язків. Але незважаючи на все це, останні повинні «тримати себе в моральній формі», тим самим надавати приклад суспільству в поведінці один з одним. Щоб досягти високого рівня професійної етики, поліцейський повинен завжди самовдосконалюватись, бути мужнім, працьовитим, скромним, доброзичливим та, як професіонал, носити в собі, так званий, « професійно-етичний кодекс», яким повинен керуватись не лише у своїй професійній діяльності, але і в повсякденному житті. Висока моральна культура, гуманність, вихованість повинні бути характеристикою кожного сучасного працівника поліції. Його моральний образ є важливим аспектом у його професійній діяльності.

Кожна людина повинна поважати один одного, хто б це не був. У кожного повинна бути «моральна самосвідомість», адже ми разом будемо «високоморальне суспільство».

На жаль, сьогодні рівень поліцейської культури та поліцейської етики дуже низький та потребує постійного вдосконалення. Працівник поліції не має часу на навчання та відвідування будь-яких курсів з етики, адже постійно знаходиться на робочому місці та надає правову допомогу громадянам, вирішує їх повсякденні спори та проблеми. У зв'язку з цим структурним підрозділам з кадрового забезпечення Національної поліції та керівництву необхідно вжити заходи щодо впровадження до

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню професійної етики поліцейського. Проаналізовано зміст та розкрито сутність професійної етики поліцейського та необхідність її удосконалення. Надано визначення поняття «етика». Проаналізовано, що завдання, які покладає держава на поліцейського, останній може виконувати лише при високому професійному рівні та дотриманні норм професійної етики, навички котрих повинні завжди вдосконалюватись та розвиватись.

Ключові слова: захист прав поліцейського, професійна етика поліцейського, етика, удосконалення.

SUMMARY

The article is devoted to the study of the professional ethics of a policeman. The content and revealed the essence of the professional ethics of the policeman and the need for its improvement are analyzed. The definition of the concept of "ethics" is given. It is analyzed that the tasks that the state assigns to the police officer can only be carried out at a high professional level and observance of the norms of professional ethics whose skills must always be improved and developed.

Key words: protection of policeman's rights, professional ethics of a policeman, ethics, improvements.

робочого часу працівників постійних занять з етики та етичної поведінки, адже саме від цього залежить загальний імідж поліції та повага суспільства. Громадяни не можуть поважати працівника поліції, який має «низьку моральну культуру». Далеко не завжди від поліцейського залежить прийняття важливого державного рішення, проте питання совісті, честі, моральності і культури знаходяться в його повній волі. Переважна більшість цивілізованих поліцейських систем світу працює за стандартами норм професійної етики, яка є невід'ємним атрибутом служби в поліції. У таких системах прийняті та законодавчо закріплені морально-етичні кодекси, які регулюють етичну сторону діяльності поліцейського. У нашій державі таких норм немає, є лише оформлені у вигляді наказу «Правила етичної поведінки поліцейських», що є дуже примітивними та недосконалими.

Сучасні події в Україні дали підстави для переосмислення людських цінностей, особливо таких, як життя людини, її честь та гідність. Це новий поштовх для переосмислення свого відношення до головних цінностей суспільством.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що проблематика рівня «моральної культури» суспільства прямо залежна від рівня «моральної культури» кожного працівника поліції. Культура поведінки та моральність поліцейського безпосередньо впливає на процес

налагодження і підтримки стосунків між поліцією та громадянами на основі взаєморозуміння та поваги. Ця проблема набуває в Україні особливої актуальності у зв'язку з формуванням правової та демократичної держави. Органи поліції повинні заручитися підтримкою населення, а законодавчо створити так званий Морально-етичний кодекс працівника поліції, якого повинні дотримуватись усі працівники поліції без винятку, як це зроблено в багатьох країнах світу, таких як США, Франція, ФРН та інших. Професійна етика працівника поліції - це умова його успішної кар'єри і виконання обов'язків.

Література

1. Закон України «Про Національну поліцію» // Відомості Верховної Ради. - 2015. -- № 40-41. - Ст. 379.
2. Філософський енциклопедичний словник, гол. редакція: Л.Ф. Іллічов, П.Н. Федосєєв, С.М. Ковальов, В.Г. Панов – М.: - Рад. Енциклопедія, 1983.-840 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.)/ Уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел.- К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005.- 1728 с.
4. Сучасний словник іншомовних слів: Близько 20 тис. слів і словосполучень / Уклали: О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк.- К.: Довіра, 2006.-789 с.- (Словники України).
5. Бандурка О.М. Професійна етика поліцейського/ О. М. Бандурка. - Харків: Вид-во Золота Миля, 2017. - 294 с.